

DE LA HISTÒRIA

UN IMPORTANT MAGÍ EN LA CERVERA ASSETJADA

M. Teresa Salat

Per aclarir-nos, quan el 1700 mor a Madrid sense descendència el rei Carles II, va deixar com a hereu el príncep Borbó francès Felip, qui seria reconegut en els dos regnes espanyols, Aragó i Castella, com a Felip V i si no hagués estat pel desmesurat afany per controlar el mercat colonial espanyol del seu avi el “Rei Sol” francès, Lluís XIV, potser res no hauria anat més enllà, però Anglaterra, que també volia fer-se amb aquest comerç, va liderar una sèrie d'estats europeus que, proposant a l'arxiduc Carles d'Àustria com a successor de Carles II (de fet, els dos eren parents del rei mort), van iniciar una autèntica guerra europea que va ocasionar aproximadament 1.000.000 de morts. A partir de 1706 la guerra es va cenyir gairebé en exclusiva a la Península, fins que el 1714 van caure Barcelona i Cardona i el 1715 Mallorca, els últims reductes que recolzaven el rei austríac.

A la nostra ciutat, segons explica el cronista filipista Josep Corts en la seva obra “*Estado antiguo y moderno de la ciudad de Cervera*”, el 1704 els veïns de la ciutat estaven absolutament agraïts a

Felip V perquè era considerat un rei bo, savi i indulgent i perquè a més d'haverlos atorgat el títol de Ciutat, d'haver ennoblit el seu paer en cap i d'haver jurat tots els seus privilegis; en les Corts celebrades a Barcelona el 1702, havia concedit gairebé tot allò que els catalans li varen demanar.

Aquesta confiança en el rei que venia de França els feia creditors d'una fidelitat indestructible vers el monarca. Però les coses es van torçar aquell any de 1704, quan es va saber que l'arxiduc Carles estava intentant ocupar Barcelona; llavors en una ostentació de generositat, es va escriure al Consell de Cent (institució que regia la capital) i a la Diputació del General (o Generalitat, amb seu a Barcelona) per oferir l'ajut incondicional de tots els veïns de l'estrenada “ciutat” per contenir les tropes de l'arxiduc *dejaremos antes la vida que abandonar la honra*, van pregonar, segons relata la crònica. Malauradament no van poder posar a prova tot aquest valor, perquè la capital va poder reprimir la invasió sense l'ajut dels ceriverins i les naus “enemigues”, rebutjades, van desplaçar-se cap a Lisboa.

Mentrestant, els partidaris de l'arxiduc van enviar cartes i pamflets a totes les ciutats i viles importants i a Cervera, quan es va llegir aquest correu a la paeria, es van prendre dues decisions: en primer lloc, amagar aquesta missiva perquè no es difongués la propaganda que contenia i després fer-la arribar al virrei de Barcelona perquè estigués assabentat d'allò que es feia a espatlles del govern legal, oferint-li una vegada més la seva fidelitat infrangible. El virrei ho va agrair enviant-los la munició que els cerverins deien que necessitaven per defensar la ciutat.

Per altra banda, veient que les raons escrites no havien fet minvar gens ni mica l'afecte que els cerverins tenien vers Felip V, els austriacistes (partidaris de Carles) van enviar espies per tal que, barrejant-se amb la població, poguessin

influir en els seus ànims (no tenim constància del resultat). Quan el 9 de setembre de 1705 Barcelona era assetjada pels partidaris de l'Arxiduc, una part de les seves tropes acampaven prop dels murs de Cervera. La ciutat, veient el perill en què es trobava, va deixar passar quatre emissaris als quals permeteren entrar a la paeria. Allí aquests senyors van explicar totes les raons per les quals creien que Cervera s'havia de canviar de bàndol i els retreien que seria l'única ciutat catalana que no donaria suport a Carles. Els paers van contestar que els favors que havien rebut de Felip V tots els catalans eren inigualables i que ells en concret, tenien tres raons per les quals havien de mantenir-se fidels a aquest rei. La primera perquè li havien jurat fidelitat i és de cristians mantenir un jurament,

Estado Antigo
y moderno
de la
Ciudad de Cervera,
Coordinado

Por

Joseph Cortes Regidor per-
petuo de la referida Ciu-
dad, y Capitan que fue
de Infanteria Española
en el Regimiento de los
Naturales de
Cervera

Se saca à la publica luz para ser
no monumento de sus fidelissimos
Concudadinos.

la segona, perquè li estaven molt agraïts pel seu comportament vers la ciutat i la tercera perquè no volien faltar al crèdit que tenien els cerverins per haver estat sempre fidels als seus reis al llarg de tota la història i canviar de partit suposaria caure en rebel·lia i que no ho farien encara que fossin els únics en tot Catalunya.

Quan van marxar els emissaris, es van redoblar les guàrdies en les portes de la muralla i quan es va produir la primera embranzida de les tropes que l'envoltaven, va ser tal la feresa amb què van lluitar tots els veïns, que només va morir el cerverí Francesc Jordana, mentre que van matar una seixantena dels assetjadors. Amb tot, com que no els arribaven els reforços que esperaven de Lleida, al cap de poc es van rendir i llavors van decidir enviar Magí Vilallonga i de Çaportella a negociar els termes d'aquella rendició.

De com era i què feia aquest Magí, el cronista no en dóna cap pista. Podria ser un comerciant bastant adinerat perquè sinó, no estaria entre aquells que decidien les accions que s'havien de dur a terme i segurament, fóra un home acostumat a fer tractes per aconseguir bons negocis i sabria convèncer amb raons que els altres no estarien acostumats a utilitzar. El cas és que, comptant amb totes les garanties per part dels assetjadors, va sortir de les muralles per començar les converses. Les conclusions van ser clares: Cervera quedaria lliure, però:

- A les 9h. de l'endemà al matí (dia 10 de setembre), entrarien quatre càrrecs austriacistes importants que, acompanyats pels regidors, aclamarien en la plaça Major, amb tot el poble, a

l'arxiduc Carles, com a rei Carles III.

- Els cerverins abandonarien totalment les armes

Encara que molt compungida, la ciutat de Cervera va creure que era l'única manera de conservar la vida i les pertinences, però mentre ho comentaven van veure com aquells als quals es sotmetien, començaven a cremar els pallers de les eres, a tallar els arbres dels termes del voltant i a tirar a terra les cases de camp. Van ser molts els cerverins que plens de fúria volien sortir de la ciutat per enfrontar-s'hi. Els regidors el van calmar dient-los que, com que els austriacistes havien pactat amb el Sr. Magí Vilallonga que respectarien la ciutat, només els estaven provocant perquè sortissin a terreny descobert, ja que el pacte no en deia res d'aquest detall i que havien de tenir paciència i no caure en aquelles provocacions, al mateix temps demanaren a un altre prohóm, Dn. Galceran Villalva i de Vilallonga, que anés a parlamentar i intentés posar pau.

Finalment, tal com s'havia establert, el Rei Carles III va ser proclamat públicament en la plaça Major i victorejat per tots els veïns, sense deixar d'aclarir que mentre cantaven i dansaven, el seu cor plorava amargues llàgrimes i només esperava el retorn del seu estimat rei Felip.

Què hi té d'històric aquest episodi? Per una part, l'assetjament de les tropes de l'arxiduc Carles a la ciutat de Cervera està documentat i demostra que aquesta ciutat no va estar, en un principi, d'acord amb el canvi de rei. Sabien que tot allò que havia decretat Felip V, Carles no ho

neg, hizo la Ciudad commission à Sr. Fraymo vil-
longa y de Gogortella, quien teniendo la seguri-
dad de los Cerverinos, salió al campo para termi-
nar con ellos este negociado, y observadas las im-
presas se fueron dadas, quedo concluido el tra-
tado.

rubricaria, per tant, perdrien el títol de ciutat (com efectivament va passar), el paer en cap deixaria de ser noble (també va ser així) i no estava massa clar si serien respectats els privilegis que havia jurat el Borbó el 1701 a la parròquia de Sta. Maria.

Per altra banda, era segur que totes aquelles demostracions d'alegria, realment eren fingides? Tots els cerverins eren partidaris de Felip o bé senzillament el poble l'únic que volia era pau, poder conrear els seus camps sense destorb i no haver d'allotjar soldats a les seves cases, en una guerra que no els anava ni els venia? No podria ser que estessin contents sabent que les tropes desapareixerien dels voltants?

No tenia Josep Corts un interès especial en redactar la història tal com convenia en uns moments en què no tan sols Espanya, sinó tot Europa havia acceptat Felip V com a rei d'Espanya?

El cert era que des que l'any 1707, els filipistes van conquerir Lleida, les tropes d'un i altre bàndol, en l'intent de reconquerir Barcelona o Lleida, passaven per Cervera perquè estava situada en el camí reial (que enllaça Barcelona amb l'interior), i s'emportaven tot allò que els servia per avituallar un exèrcit o l'altre. Una vegada acabat el conflicte aquells homes importants de la ciutat, absolutament empobrida per la guerra, es van esmerçar en remarcar per damunt de tot, una fidelitat infrangible vers el rei guanyador. Si aquest hagués estat Carles, Josep Corts hauria escrit la mateixa història?

Realment la interpretació de la Història és un assumpte complicat.

Ah! El que sí sabem és que Magí era un nom habitual, si més no, entre els cerverins d'una certa categoria en aquell segle XVIII, perquè el cronista, al llarg del seu relat n'anomena uns quants.